BIJLAGE 1:
EINDEXAMENBESLUITVO VWO - HAVO – VMBO
De volledige tekst is te vinden op: http://wetten.overheid.nl/BWBR0004593/2016-08-01

Toelichting vooraf

De gehele examenregeling bestaat uit:

- het door het bevoegd gezag vastgestelde *Examenreglement* (een algemeen gedeelte waarin regels staan voor het schoolexamen (SE) en het Centraal Examen (CE);
- het door de minister vastgestelde *Eindexamenbesluit VO* (vwo-havo-vmbo);
- het jaarlijks ook door het College van Bestuur vastgestelde *Programma van Toetsing en Afsluiting* (PTA)
- zo nodig door de schoollocatie vastgestelde praktische (huis)regels en protocollen die gelden als aanvullende regeling voor de examens.

Het Examenreglement en het PTA staan vanaf 1 oktober 2018 op de website van de school onder, www.harenslyceum.nl; ga naar menu, praktische info & downloads. Daar komen in de loop van het jaar eventueel ook aanvullende (huis)regels bij te staan.

De hiernavolgende tekst is vastgesteld door het College van Bestuur van Openbaar Onderwijs Groningen.

Hiermee voldoen we aan de verplichting uit het Eindexamenbesluit VO, artikel 31, lid 1.
Het examenreglement *vormt de verbinding* tussen wet- en regelgeving en overheidsvoorschriften enerzijds en de schoolinterne regelgeving anderzijds. Het is als zelfstandig document leesbaar, maar in geval van onduidelijkheid of waar het leidt tot interpretaties strijdig met de betreffende wet- en regelgeving, zijn de teksten van de overheidsvoorschriften bepalend. In alle gevallen waarin noch de Wet, noch het Eindexamenbesluit, noch dit Examenreglement voorziet, beslist het College van Bestuur.

Alle leerlingen in de bovenbouw wordt een examenreglement en het toepasselijk PTA (programma van toetsing en afsluiting) (digitaal) ter beschikking gesteld. Het Eindexamenbesluit zelf ligt voor leerlingen en ouders ter inzage op school bij de examensecretaris. Dit is eveneens te raadplegen via www.eindexamen.nl.

Vanwege de leesbaarheid is in dit reglement gekozen voor de mannelijke aanduiding. Overal waar hij/hem staat, kan ook zij/haar gelezen worden.

Voorwoord ter inleiding

Beste leerling,

Voor je ligt het *Examenreglement* voor de schooljaren 2018-2019 en 2019-2020 voor vmbo (mavo) en havo en 2018-2019 t/m 2020-2021 voor vwo.

Het eindexamen van vmbo (mavo) begint in het derde leerjaar. Voor havo en vwo begint het in het vierde leerjaar. Het eindexamen bestaat uit een schoolexamen (SE), een rekentoets en een centraal examen (CE).

In dit document vind je het examenreglement dat Openbaar Onderwijs Groningen hanteert bij het afnemen van het eindexamen. Dit examenreglement is een erg belangrijk stuk. Het geeft aan welke rechten en plichten de school kent en welke jij als examenkandidaat hebt. Met sommige beschreven situaties kun je onverwacht te maken krijgen. Het zou vervelend zijn als blijkt dat je de betreffende regelingen niet kent. Lees deze tekst dus goed door.

Bij dit document hoort ook een ander document: het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) van alle vakken. In het PTA vind je een overzicht van de eisen die voor het examen bij de verschillende vakken aan je gesteld worden. In dat programma kun je ook lezen welke delen van het schoolexamen wanneer plaatsvinden. Bovendien wordt bij elk vak afzonderlijk aangegeven hoe de weging van de toetsen/opdrachten is ten aanzien van het schoolexamen. Ook dit document bevat dus uiterst belangrijke informatie.
Zo is het belangrijk om te weten dat het schoolexamen voor sommige vakken bij het VMBO al in het derde leerjaar kan starten en bij havo en vwo al in het vierde leerjaar. Een enkel vak wordt dan zelfs al afgesloten, d.w.z. dat het eindcijfer voor dat vak dan al vaststaat voor je eindlijst. Je neemt deze mee naar het eindexamenjaar en ze gaan straks mede je eindcijfer en het resultaat van het schoolexamen bepalen!

Het volledige PTA staat vanaf 1 oktober van elk jaar op de website van je school. Zorg dat je goed weet, wat erin staat, zodat je weet wat er van je verwacht wordt.

Tot slot wenst de schoolleiding je mede namens je docenten en alle andere medewerkers heel veel succes toe met je examens!

Bijlage 1: Eindexamenbesluit VO 2018-2019

ALGEMENE BEPALINGEN (hoofdstuk I eindexamenbesluit, art. 1 t/m 5)

Artikel 1
Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

Beroepscommissie	regionale commissie waarbij kandidaten in beroep kunnen gaan
Bevoegd gezag	het College van Bestuur van Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen
Centraal examen	de examens die landelijk worden afgelegd en centraal worden bepaald
Cspe	centraal schriftelijk en praktisch examen in een beroepsgericht programma
CvTE	College voor Toetsen en Examens (landelijk)
Directeur	de rector of directeur van een school voor voortgezet onderwijs
Eindexamen	een examen in ten minste het geheel van de voorgeschreven vakken in de betreffende schoolsoort en afdeling
Examencommissie	door de directeur per locatie ingestelde commissie verantwoordelijk voor de organisatie van het examen
Examendossier	het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm
Examenstof	de aan de kandidaat te stellen eisen
Examinator	degene die belast is met het afnemen van het examen in een vak
Gecommitteerde	een gecommitteerde als bedoeld in artikel 36 van het eindexamenbesluit
Herkansing	het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen
Inspectie	de inspectie, bedoeld in art. 113 en 114 van de WVO en art. 1 van de Wet op het onderwijstoezicht
Kandidaat	een ieder die door het bevoegd gezag tot het (deel-) eindexamen wordt toegelaten
Leerweg (vmbo)	de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, de kaderberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, de gemengde leerweg, bedoeld in artikel 10d van de wet en de theoretische leerweg, bedoeld in artikel 10 van de wet
Onze Minister	onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
Ouders	ouders, voogden of verzorgers
Proces-verbaal	verslag van de examenzitting
Profielwerkstuk (havo en vwo)	het in artikel 4 van dit reglement (gelijkluidend aan artikel 4 van het Eindexamenbesluit) bedoelde profielwerkstuk
PTA	het programma van toetsing en afsluiting, zoals bedoeld in artikel 31, lid 2 en 3 van het Eindexamenbesluit

School	Een school voor vwo, een school voor havo, een school voor mavo, een school voor vbo of een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, tenzij anders blijkt.
Schoolexamen	de onderdelen van het examen, waarvoor de school de opgaven produceert en het eindcijfer bepaalt
Schooljaar	het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus en eindigt op 31 juli van het daaropvolgende jaar
Rekentoets	digitaal af te nemen toets, in het voorlaatste of laatste examenjaar, die samen met SE en CE het hele examen vormt (art 29, lid 5 WVO)
Secretaris van het eindexamen	een daartoe door de directeur aangewezen personeelslid van de school
Sectorwerkstuk (gemengde en theoretische leerweg vmbo)	het in artikel 4 van dit reglement (gelijkluidend aan artikel 4 van het Eindexamenbesluit) bedoelde sectorwerkstuk
Toets	een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht
Vakken	vakken, inter- en intrasectorale programma's en andere programmaonderdelen
(de) wet	de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)

Artikel 2

Toelating tot het eindexamen (Eindexamenbesluit art. 2)

1. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van een school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Het bevoegd gezag kan tot het eindexamen kandidaten toelaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven, met inachtneming van artikel 2 van het Eindexamenbesluit.
3. Kandidaten als bedoeld in het tweede lid, die worden toegelaten tot het eindexamen van een school voor voortgezet onderwijs, zijn behoudens het bepaalde in het vierde lid aan het bevoegd gezag een bedrag verschuldigd van € 567 voor een volledig eindexamen.
4. In afwijking van het bepaalde in het derde lid is een toelatingsbedrag niet verschuldigd door kandidaten die zijn ingeschreven bij een andere uit de openbare kas bekostigde, - al dan niet in de zin van dit besluit -, afdeling of onderwijsinstelling en die aldaar geen eindexamen dan wel deeleindexamen afleggen.

Artikel 3

Afnemen eindexamen (Eindexamenbesluit art. 3)

1. De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
2. De directeur wijst één van de personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen. Deze secretaris maakt altijd deel uit van de examencommissie van de school die door de directeur wordt ingesteld ter uitvoering van de examenregeling.

Artikel 4

Indeling eindexamen; profielwerkstuk en sectorwerkstuk (Eindexamenbesluit art. 4)

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide.
2. Het schoolexamen vwo en havo omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.

3. Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen.
4. Het schoolexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, genoemd in artikel 10 van de wet, en de gemengde leerweg, genoemd in artikel 10d van de wet, omvat mede een sectorwerkstuk. Het sectorwerkstuk is vakoverstijgend en heeft betrekking op een thema uit de sector waarin de leerling het onderwijs volgt.

Artikel 5

Maatregelen bij onregelmatigheden (Eindexamenbesluit art. 5)

1. De directeur kan maatregelen nemen indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is. Het bij zich hebben of dragen tijdens het school- of centraal examen van een device, als een GSM, tablet, smartwatch of hiermee vergelijkbare elektronische apparatuur (mobiele gegevensdragers), kan als een onregelmatigheid worden gezien.
2. De maatregelen bedoeld in het eerste lid die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

a. Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen;
b. Het toekennen van de beoordeling onvoldoende voor een onderdeel dat niet met een cijfer wordt beoordeeld;
c. Het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer zittingen van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen;
d. Het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen;
e. Het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op één of meerdere onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal eindexamen.

3. Alvorens een beslissing ingevolge artikel 5 lid 1 en 2 wordt genomen, hoort de directeur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De directeur deelt zijn beslissing met redenen omkleed, mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De schriftelijke mededeling wordt (aangetekend) verzonden en hierin wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de rector, de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan diens wettelijke vertegenwoordigers.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur ingevolge artikel 5 van dit examenreglement in bezwaar gaan bij het College van Bestuur.
5. Het bezwaar moet binnen vijf werkdagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij het College van Bestuur worden ingesteld. De kandidaat stuurt een afschrift van het bezwaarschrift aan de directeur.
6. Indien een kandidaat in bezwaar gaat tegen een uitsluiting van het schoolexamen c.q. het centraal examen of een gedeelte daarvan, dan is hij gerechtigd – hangende de uitspraak van het College van Bestuur – aan nog volgende zittingen van het schoolexamen of het centraal examen deel te nemen. Bij afwijzen van het bezwaar wordt deze deelname ongeldig.
7. Indien een bezwaar in een examenzaak door het College van Bestuur niet-ontvankelijk of ongegrond wordt verklaard, kan binnen vijf werkdagen schriftelijk beroep worden ingesteld bij de *Regionale beroepscommissie* die is ingesteld door het bevoegd gezag. De desbetreffende directeur en rector maken geen deel uit van deze commissie.
8. De beroepscommissie stelt een onderzoek in en beslist binnen vijf dagen na ontvangst van het beroepschrift op het beroep tenzij zij de termijn met redenen omkleed heeft verlengd met ten hoogste eenzelfde periode. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het examen af te leggen, onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat en, indien deze minderjarig is, aan diens ouders, voogden of verzorgers, alsmede aan het College van Bestuur en aan de inspectie.
9. Het Beroep kan worden ingediend bij:

Openbaar Onderwijs Groningen
t.a.v. Voorzitter College van Bestuur
Postbus 744
9700 AS Groningen

B. INHOUD VAN HET EINDEXAMEN, hoofdstuk II (Eindexamenbesluit art. 7 t/m 25)

Artikel 6

Eindexamenvakken (Eindexamenbesluit art. 8)

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van hoofdstuk II van het Eindexamenbesluit, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag, al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen, hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden. Voor wie niet als leerling is ingeschreven, geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen tot het examen in die vakken toelaat.
2. De kandidaten kunnen, voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat, in meer vakken examen afleggen dan in de vakken die overeenkomen met vakken die onderdeel zijn van dat eindexamen..
3. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op kandidaten die deeleindexamen afleggen.
4. Indien het eindexamen één of meer vakken omvat van een andere schoolsoort dan die waarvoor de kandidaat is ingeschreven, behoort ten minste één vak tot de voorgeschreven eindexamenvakken van de schoolsoort van inschrijving.

C. REGELING VAN HET EINDEXAMEN (hoofdstuk III Eindexamenbesluit
art.31 t/m 45)

Artikel 7

Programma van toetsing en afsluiting (Eindexamenbesluit art. 31 lid 2)

1. Jaarlijks vóór 1 oktober wordt per school door de directeur een programma van toetsing en afsluiting (PTA) vastgesteld, waarin de regeling van het schoolexamen beschreven staat, conform art. 31 lid 2 van het Eindexamenbesluit. Dit PTA heeft in elk geval betrekking op het desbetreffende schooljaar.
2. Het PTA vermeldt in ieder geval:
   - welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst;
   - de inhoud en de weging van de onderdelen van het schoolexamen;
   - de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden, de herkansing daaronder mede begrepen;
   - de wijze van herkansing van het schoolexamen, alsmede
   - de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
3. Het vastgestelde examenreglement en PTA worden jaarlijks voor 1 oktober toegestuurd aan de inspectie en beschikbaar gesteld aan de leerlingen in het eerste examenjaar (op papier en/of digitaal).
   Indien het specifiek gedeelte van het PTA slechts geldig is voor één cursusjaar ontvangen de leerlingen in de examenjaren voor 1 oktober van enig leerjaar het PTA betreffende dat leerjaar.

Artikel 8

Inrichting schoolexamen (uitwerking Eindexamenbesluit art. 32 en 35)

1. Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken waarin de kandidaat examen aflegt.
2. Het schoolexamen wordt gehouden overeenkomstig hetgeen voor elk vak afzonderlijk in het programma van toetsing en afsluiting is aangegeven. Het schoolexamen wordt in een examendossier vastgelegd.
3. Het schoolexamen havo en vmbo is gespreid over twee schooljaren en het schoolexamen vwo is gespreid over drie schooljaren.
4. Het schoolexamen moet uiterlijk een week voor aanvang van het eerste tijdvak (art. 37

Eindexamenbesluit) zijn afgesloten (uitwerking Eindexamenbesluit art. 32 lid 2). Dit geldt ook voor vakken en examenonderdelen die bij de uitslag niet met een cijfer worden beoordeeld.

5. In afwijking van lid 4 kan het bevoegd gezag een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten vóór aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak af te sluiten ná aanvang van het eerste tijdvak, doch vóór het centraal examen in het betreffende vak.
6. Als een kandidaat het schoolexamen voor een of meer vakken van het centraal examen door buitengewone omstandigheden, ter beoordeling van de directeur, niet op tijd heeft afgerond, wordt hij uitsluitend voor die vakken verwezen naar het tweede en eventueel het derde tijdvak.
7. Van iedere beoordeling die bij het behalen van het eindoordeel over een kandidaat meetelt, stelt de examinator de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis.
8. Het cijfer van een toets wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopend van 1 tot en met 10 met daartussen liggende cijfers met één decimaal. Het eindcijfer van het schoolexamen (eveneens uit een schaal van 1 tot en met 10 met daartussen liggende cijfers met één decimaal) is het gewogen gemiddelde van beoordelingen voor de verschillende onderdelen waaruit het schoolexamen van een vak bestaat.
   In het programma van toetsing en afsluiting is per vak een regeling opgenomen, waarbij aan de beoordelingen van de verschillende onderdelen een bepaald gewicht wordt toegekend.
   a. Indien het een vak betreft dat een centraal examen kent, en het gemiddelde een cijfer van méér dan een decimaal is, wordt het cijfer op één decimaal nauwkeurig afgerond, met dien verstande dat deze decimaal met 1 wordt verhoogd, indien de tweede decimaal vóór de afronding 5 of hoger was.
   b. Als het een vak betreft dat geen centraal examen kent, dan wordt het decimaalloze eindcijfer vervolgens als volgt bepaald: het cijfer voor de komma wordt met 1 verhoogd als de eerste decimaal 5 of hoger was.

   Indien een kandidaat in één vak door twee of meer leraren is geëxamineerd, bepalen deze in onderling overleg het cijfer voor de toets van het schoolexamen. Komen zij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordelingen door ieder van hen.
9. Het combinatiecijfer wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de afgeronde eindcijfers van de vakken die worden meegenomen in het combinatiecijfer.
10. In afwijking van het achtste lid, worden het vak culturele en kunstzinnige vorming en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, beoordeeld met “voldoende” of “goed”. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken zoals blijkend uit het examendossier. De eerste en tweede volzin zijn van overeenkomstige toepassing op de kunstvakken en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elke leerweg (art. 35, lid 3 Eindexamenbesluit).
11. In afwijking van het achtste lid wordt het sectorwerkstuk beoordeeld met “voldoende” of “goed”. Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het sectorwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier. Het sectorwerkstuk wordt beoordeeld door tenminste twee examinatoren die de kandidaat hebben begeleid bij de totstandkoming van het sectorwerkstuk (art. 35, lid 4 Eindexamenbesluit).
12. De rekentoets wordt meegenomen in de zak/slaagregeling voor het VWO. Voor Havo en VMBO wordt het (nog) niet meegenomen, het cijfer komt wel op de cijferlijst.
    De kandidaat heeft recht op meerdere herkansingen bij de rekentoets binnen de periode waarin de rekentoets wordt afgenomen, d.w.z. het laatste leerjaar en (voor zover van toepassing) het voorlaatste leerjaar.

Artikel 9

Examendossier (Eindexamenbesluit art. 35c)

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm. Het examendossier voor het vmbo (theoretische en gemengde leerweg) omvat tevens de resultaten die de leerling heeft behaald voor de vakken, bedoeld in artikel 26g, 1e lid

van het inrichtingsbesluit WVO, of artikel 26i, 2e lid van dat besluit, voor zover in die vakken geen eindexamen is afgelegd.

2. De school is verantwoordelijk voor het beheer van het examendossier. In ieder geval is geregeld dat:
    a. Per leerling de resultaten van alle in het PTA vermelde onderdelen van het schoolexamen worden geregistreerd in het examendossier.
    b. De in het examendossier vermelde resultaten door de leerlingen worden geautoriseerd door parafering van de resultaatslijst.
    c. Alle resultaten van het examendossier worden bijgehouden in het cijferregistratiesysteem van de school.

Artikel 10

Mededeling eindcijfers schoolexamen (Eindexamenbesluit art. 33)

1. Voor de aanvang van het centraal examen maakt de directeur aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing:
    a. welke eindcijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen;
    b. de eindbeoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
    c. de eindbeoordeling van het sectorwerkstuk gemengde en theoretische leerweg vmbo), en
    d. het cijfer van de rekentoets

Artikel 11

Examencommissie

1 In september van elk jaar installeert de directeur de examencommissie voor dat lopende schooljaar.
Voor het examenjaar 2018-2019 bestaat de examencommissie van Harens Lyceum uit:
De heer W. Terpstra, rector, mevrouw E.F. Koridon, secretaris eindexamen en mevrouw Y.L. Ullers, plv. secretaris eindexamen.

2 De examencommissie heeft (onder andere) de volgende taken:
a. Behandelen van verzoeken van kandidaten voor bijzondere maatregelen bij een schoolexamen, wegens persoonlijke omstandigheden van de kandidaat;
b. Behandelen van klachten van kandidaten voor vrijstelling of ontheffing;
c. Behandelen van klachten van kandidaten over een primair besluit van de examinator, waaronder de inhoud of de beoordeling van een schoolexamen of toets;
d. Behandelen van klachten van kandidaten over de omstandigheden waaronder een schoolexamen of toets is afgelegd.

3 Tegen een primair besluit van de examencommissie, als bedoeld in lid 2a en b, kan de leerling of diens wettelijke vertegenwoordiger, binnen vijf werkdagen nadat het besluit aan de kandidaat is medegedeeld, schriftelijk en gemotiveerd bezwaar maken bij de directeur. Binnen vijf werkdagen nadat het bezwaar is binnengekomen deelt de directeur schriftelijk en gemotiveerd het besluit aan de leerling mede. Tegen het besluit op bezwaar van de directeur kan beroep worden ingesteld bij de beroepscommissie van Openbaar Onderwijs Groningen. De beroepscommissie maakt het besluit binnen 5 werkdagen na ontvangst van het beroepschrift bekend. Indien een zwaarwegend belang dit vereist, kan de termijn met maximaal eenzelfde periode worden verlengd.
Zie voor de gegevens van de Beroepscommissie artikel 5, lid 9 en het reglement op de site.

4 Tegen een primair besluit van een examinator als bedoeld in lid 2c of een omstandigheid als bedoeld in lid 2d kan de leerling of diens wettelijke vertegenwoordiger, binnen vijf werkdagen nadat het besluit aan de kandidaat is medegedeeld, schriftelijk en gemotiveerd bezwaar maken bij de examencommissie. De examencommissie vraagt de directeur om een reactie op het bezwaar. Binnen vijf werkdagen nadat het bezwaar is binnengekomen deelt de examencommissie schriftelijk en gemotiveerd het besluit aan de leerling mede. Tegen het besluit op bezwaar van de directeur kan beroep worden ingesteld bij de beroepscommissie van OPENBAAR ONDERWIJS GRONINGEN. De regionale beroepscommissie maakt het besluit binnen 5 werkdagen na ontvangst van het beroepschrift bekend. Indien een

zwaarwegend belang dit vereist, kan de termijn met maximaal eenzelfde periode worden verlengd.

5 Indien een lid van de examencommissie rechtstreeks is betrokken bij een geschil of kwestie, dan neemt hij geen deel aan de beraadslaging en de besluitvorming over het geschil.

D. REGELING VAN HET CENTRAAL EXAMEN (hoofdstuk IV en V Eindexamenbesluit art. 36 t/m 59)

Artikel 12

Centraal examen en rekentoets

1. Het schoolexamen dient te zijn afgesloten alvorens een kandidaat kan worden toegelaten tot het centraal examen (zie echter artikel 8 voor uitzonderingen op deze regel).
2. Het centraal examen wordt afgenomen conform het bepaalde in hoofdstuk IV en V van het Eindexamenbesluit, inclusief de regels voor de rekentoets. Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) stelt regels vast voor de uitvoering van de rekentoets.

Artikel 13

Regels omtrent het centraal examen (Eindexamenbesluit art. 40)

1. De directeur zorgt ervoor, dat de opgaven van het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van het examen waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd. De school heeft de gang van zaken rond geheimhouding, zowel van algemene vakken als van digitale examens en cspe's, vastgelegd in een protocol.
2. Voor de aanvang van elk examen controleert de directeur, of de door hem aangewezen vervanger, of elke kandidaat aanwezig is.
3. De directeur van de school draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.
4. Bij de aanvang van het examen worden de - zich op de pakketten met opgaven bevindende en daarvoor aangewezen - gegevens door de directeur of diens vervanger opgelezen. Nadat deze gegevens in orde zijn bevonden, opent de directeur of zijn vervanger de pakketten met opgaven in tegenwoordigheid van de kandidaten.
5. Na het openen van de pakketten met opgaven mag geen enkele mededeling over het werk aan de kandidaten worden gedaan, uitgezonderd mededelingen van het College voor Toetsen en Examens die aan de school zijn verstrekt.
6. Onmiddellijk na het openen van de pakketten, worden de opgaven uitgedeeld en heerst er absolute stilte.
7. Zij die bij het examen toezicht houden, maken over het verloop van het examen een proces-verbaal op. Het proces-verbaal bevat tenminste plaats en tijd van afname van het examen, namen van de toezichthouders en van degene die het pakket met opgaven heeft geopend, het geëxamineerde vak en de namen van de deelnemende leerlingen. Aangetekend wordt welke kandidaten afwezig zijn, het tijdstip van binnenkomen als een leerling te laat is en het tijdstip van vertrek van de leerlingen. Ook wordt aangetekend of een leerling van een afwijkende wijze van examineren ingevolge artikel 55 van het Eindexamenbesluit (zie artikel 26 van dit reglement) gebruik maakt. Het proces-verbaal wordt ondertekend door de toezichthouders en degene die het pakket met opgaven opende en direct na de zitting samen met het examenwerk ingeleverd bij de directeur of secretaris van het eindexamen..
8. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de examenzitting tot het examenlokaal worden toegelaten. Hij levert het werk in uiterlijk op het aangegeven eindtijdstip van deze examenzitting.
9. Gedurende het examen worden de opgaven niet buiten de examenlokalen gebracht.
10. Indien de minister nadere richtlijnen ten aanzien van de in het voorgaande lid aangegeven handelwijze verstrekt, dan wordt gehandeld naar deze richtlijnen.
11. Het werk wordt gemaakt op papier, gewaarmerkt en verstrekt door de school, tenzij door de commissie belast met de vaststelling van de opgaven ander papier verstrekt wordt. Dit geldt ook voor kladpapier.
12. De kandidaat vermeldt zijn naam en examennummer op het verstrekte papier.

13. a. In het examenlokaal zijn de hulpmiddelen aanwezig waarvan het gebruik door het CvTE is toegestaan; andere mogen niet meegenomen of gebruikt worden. Over het meenemen van hulpmiddelen, die niet op school gebruikt worden, maar wel toegestaan zijn door het CvTE dient de kandidaat tevoren in contact te treden met de schoolleiding.
    b. In het examenlokaal mogen geen jassen en tassen worden meegenomen. Hetzelfde geldt voor elektronische communicatie- of hulpmiddelen, zoals mobiele telefoonapparaten en computers in de vorm van een bril of horloge. Op de tafels mogen ook geen etuis of hoezen van rekenmachines of andere apparatuur aanwezig zijn.
    c. Het gezamenlijk gebruik van de onder 13a bedoelde hulpmiddelen of het onderling lenen is niet toegestaan.
14 a. Gedurende het examen is het de kandidaat niet toegestaan zonder toestemming van degenen die toezicht houden, het examenlokaal te verlaten;
    b. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de directeur of de door hem aangewezen vervanger, of de kandidaat het werk mag hervatten. Indien dat zo is, kan de gemiste tijd aan het eind van de zitting worden ingehaald. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, kan de directeur beslissen dat het gemaakte werk ongeldig is. De kandidaat mag dan in het tweede tijdvak dan wel het derde tijdvak van het centraal examen in het gemiste (onderdeel van een) vak opnieuw examen doen.
15 De kandidaat levert zijn werk in bij één van de toezichthouders. Aan het eind van de zitting controleert één van de toezichthouders of alle kandidaten hun werk hebben ingeleverd.
16 Voor aanvang van het examen maakt de directeur de kandidaten nadrukkelijk opmerkzaam op de voorschriften vastgelegd in dit examenreglement.
17 Indien een kandidaat zich bij het schriftelijk examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt, is artikel 5 van dit reglement van toepassing.
18 Indien de directeur besluit een nieuw examen te laten afleggen, geschiedt dit door verwijzing naar het tweede of derde tijdvak.
19 Aan het einde van de zitting blijven de kandidaten zitten, totdat een toezichthouder het sein geeft om op te staan en het examenlokaal te verlaten.

Artikel 14

Verhindering bij centraal examen (Eindexamenbesluit art. 45)

1. Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien. Artikel 10 lid 1, 6, 7, 8 en 9 van dit reglement zijn overeenkomstig van toepassing met dien verstande dat examinering op een andere dan de vastgestelde plaats overleg met de inspectie vereist.
2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de desbetreffende staatsexamencommissie zijn examen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de directeur aan de commissie mee welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen en het eventuele reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet:
   a.dat ten behoeve van de kandidaat op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit, tweede lid, toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens het Eindexamenbesluit;
   b.dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit, eerste lid, toestemming is verleend dat hij het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.
4. Na afloop van het derde tijdvak deelt de staatsexamencommissie het resultaat mee aan de directeur.

Artikel 15

Beoordeling centraal examen (Eindexamenbesluit art. 41)

1. De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, een exemplaar van de beoordelingsnormen van het examen en met het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator in het desbetreffende vak. De examinator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen toe. De examinator drukt zijn beoordeling uit in de score. De examinator zendt de score en het beoordeelde werk aan diens directeur.
2. Deze directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid, onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.
3. De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe. Daarnaast voegt de gecommitteerde, bij het gecorrigeerde werk, de verklaring betreffende het gecorrigeerde werk, die mede is ondertekend door of namens het bevoegd gezag van de gecommitteerde.

Artikel 16

Beoordeling centraal examen cspe (Eindexamenbesluit art. 41a)

1. De directeur draagt er zorg voor dat bij het maken van het cspe van een eindexamen vmbo, een examinator in het desbetreffende vak of programma aanwezig is. De examinator beoordeelt de prestaties tijdens het maken van de praktijkopgaven en legt zijn bevindingen van de verrichtingen van de kandidaat schriftelijk vast, volgens daartoe door het CvTE gegeven richtlijnen. De examinator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen toe. De examinator drukt zijn beoordeling uit in de score. De examinator zendt de score en voor zover mogelijk het beoordeelde werk aan de directeur.
2. Voor het cspe vmbo vindt de beoordeling tevens plaats door een tweede examinator. De tweede examinator kan een deskundige als bedoeld in artikel 29, tweede lid van de wet, of een andere examinator van de school zijn. De tweede examinator beoordeelt het resultaat van de opgaven, alsmede de verrichtingen van de kandidaat zoals blijkend uit de in het eerste lid bedoelde schriftelijke vastlegging daarvan. De directeur overhandigt de tweede examinator daartoe een exemplaar van de opgaven de beoordelingsnormen, het proces verbaal, alsmede de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid.

20 UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING (Hoofdstuk V Eindexamenbesluit)

Artikel 17

Vaststelling score en cijfer centraal examen en rekentoets (Eindexamenbesluit art. 42 en 46)

1. De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg de score van het centraal examen vast. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommitteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, dan wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze corrector komt in de plaats van eerdere beoordelingen.
2. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de in het eerste lid bedoelde score, bedoeld in het eerste lid en met inachtneming van de regels, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel e van de Wet College voor examens.
3. Rekentoets (Eindexamenbesluit art. 46)

a. Het College voor toetsen en examens stelt regels voor de uitvoering van de rekentoets. Het CvTE stelt in ieder geval een regeling vast voor de uitvoering van de correctie voor zover de rekentoets bestaat uit open vragen.
b. De regeling, bedoeld onder a, treedt slechts in werking na goedkeuring door Onze Minister. Onze Minister kan zijn goedkeuring onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.
c. Met inachtneming van de artikelen 23, zevende lid, 24, zevende lid, en 25, vijfde lid
Eindexamenbesluit, worden de beoordelingsnormen, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens bij de beoordeling
van de rekentoets toegepast.
d. De rekentoets wordt afgenomen in het laatste leerjaar.
e. In afwijking van het gestelde onder d kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste leerjaar toelaten tot de rekentoets.
f. Het CvTE kan bij regeling bepalen dat de rekentoets niet onder toezicht van een of meer gecommitteerden staat.
g. Artikel 43 en artikel 44 Eindexamenbesluit zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 18

Eindcijfer eindexamen (Eindexamenbesluit art. 47)

1. Het eindcijfer voor de rekentoets en alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Als de uitkomst van de berekening bedoeld in de eerste volzin geen geheel getal is, wordt afgerond naar beneden indien de eerste decimaal
achter de komma een 4 of lager is en wordt afgerond naar boven indien deze decimaal een 5 of hoger is.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is gehouden, is het cijfer van het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Het cijfer voor de rekentoets is tevens het eindcijfer.

Artikel 19

Vaststelling uitslag (selectie Eindexamenbesluit art. 48)

1. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van het bepaalde in artikel 49 of artikel 50 en voor zover van toepassing artikel 52a van het Eindexamenbesluit.
2. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen uit alle eindcijfers van de vakken waarin de kandidaat examen heeft afgelegd een lijst op, zodanig dat de op de lijst vermelde vakken een eindexamen vormen. waarbij zij zich ervan vergewissen dat dat het eindexamen de in de artikelen 11, 12,13, 22, 23, 24 of 25 voorgeschreven vakken en de rekentoets omvat.
3. De uitslag luidt ‘geslaagd voor het eindexamen’ of ‘afgewezen voor het eindexamen’.
4. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen, betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen het eindcijfer van één of meer vakken niet bij de bepaling van de uitslag, na overleg met de kandidaat. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.
5. De kandidaat toont in voorkomend geval ten genoegen van de directeur aan dat hij recht heeft op een vrijstelling ingevolge artikel 11, 12, 13, 22, 23, 24 of 25 van het Eindexamenbesluit (verwijzend naar art. 26e van het Inrichtingsbesluit W.V.O.). Vrijstellingsbewijzen hebben een maximale geldigheidsduur van 10 jaar.

Artikel 20

Uitslag vmbo (Eindexamenbesluit art. 49)

1. De kandidaat die het eindexamen van een leerweg in het **vmbo** heeft afgelegd, is geslaagd indien;

a. Het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
b. Hij voor:
1e. de rekentoets als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; of voor (Dit sub artikel is niet van toepassing in schooljaar 2018-2019 . Zie ook art 8.12)
2e. de rekentoets als eindcijfer 6 of meer heeft behaald en voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald; (Dit sub artikel is niet van toepassing in schooljaar 2018-2019 . Zie ook art 8.12)
c. Hij onverminderd onderdeel b:
1e. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
2e. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
3e. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
d. Hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het derde of vierde lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
e. Hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie < voldoende > of < goed > heeft behaald; en
f. Als het eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie < voldoende> of < goed > heeft behaald.

2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de theoretische leerweg het eindcijfer van een profielvak of beroepsgericht keuzevak behorende tot het eindexamen van de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 25 niet betrokken, tenzij deze vakken samen tenminste een volledig beroepsgericht programma als bedoeld in artikel 25, eerste lid, onderdeel d, vormen. In dat geval is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.
3. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak.
4. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak, met dien verstande dat het eindcijfer voor het profielvak daarbij net zo vaak meetelt als het aantal eindcijfers van beroepsgerichte keuzevakken dat in de berekening wordt betrokken.
5. De directeur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het derde en vierde lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekeningen niet een geheel getal is, wordt dat getal in het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
6. In afwijking van het eerste lid, is de kandidaat die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de wet geslaagd indien:

a. Hij voor:
1e. de rekentoets als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; of voor
2e. de rekentoets als eindcijfer 6 of meer heeft behaald en voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
b. Hij voor het profielvak als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
c. Hij als eindcijfer, bedoeld in het derde lid, 6 of meer heeft behaald.

Indien de vakken waarin examen is afgelegd, tezamen een eindexamen vormen van de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, zijn het eerste en derde lid van overeenkomstige toepassingen

7. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 51 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51, eerste lid, geen toepassing vindt.

Artikel 21

Uitslag vwo en havo (Eindexamenbesluit art. 50)

1. De kandidaat die eindexamen **vwo of havo** heeft afgelegd, is geslaagd indien:
   a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
   b. hij voor
   1e. één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor de rekentoets en het andere vak dan wel vakken, genoemd in dit subonderdeel als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; of voor (Dit sub artikel is niet van toepassing voor Havo in schooljaar 2018-2019 . Zie ook art 8.12 m.b.t. de rekentoets)
   2e. de rekentoets als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; (Dit sub artikel is niet van toepassing voor Havo in schooljaar 2018-2019 . Zie ook art 8.12 m.b.t. de rekentoets)
   c. hij onverminderd onderdeel b:
      1e. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
      2e.voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
      3e.voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer
      6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
      4e.voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
   d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in artikel 50, tweede lid, van het Eindexamenbesluit VO lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
   e. hij voor de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel de kwalificatie < voldoende > of < goed > heeft behaald;
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer en het profielwerkstuk en voor vwo ook algemene natuurwetenschappen. Het bevoegd gezag kan daaraan toevoegen:
   a. literatuur, als onderdeel van alle afzonderlijke moderne talen, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, literatuur voor de bepaling van de eindcijfers een onderdeel is van het schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur;
   b. algemene natuurwetenschappen in het havo;
   c. bij bijzondere scholen: godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, godsdienst of

levensbeschouwelijk vormingsonderwijs geen onderdeel is van het eindexamen, tenzij Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend met toepassing van artikel 11, eerste lid, onder c, artikel 12, eerste lid, onder c, of artikel 13, eerste lid, onder c Eindexamenbesluit.

3. Indien het bevoegd gezag toepassing geeft aan de tweede volzin van het tweede lid, wordt in het examenreglement vermeld welk onderdeel of welke onderdelen worden toegevoegd.
4. De directeur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het tweede lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
5. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 51 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51, eerste lid (herkansing), geen toepassing vindt.

Artikel 22

Herkansing centraal examen (Eindexamenbesluit art. 51)

1. De kandidaat heeft voor één vak van het eindexamen waarin hij reeds centraal examen heeft afgelegd, nadat ingevolge artikel 49, vierde lid, of artikel 50, vijfde lid, de eindcijfers zijn bekendgemaakt, het recht om in het tweede tijdvak of, indien artikel 45, eerste lid, van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen of aan het cspe, met dien
verstande dat indien het betreft het eindexamen van de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg in het vmbo, dit recht eveneens bestaat voor het cspe af te nemen door het bevoegd gezag aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak. De herkansing van het cspe bestaat uit het opnieuw afleggen van deze toets of van één of meer onderdelen daarvan.
2. De kandidaat stelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
4. Na afloop van de herkansing in het laatste leerjaar wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 48 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
5. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
6. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

Artikel 23

Diploma, cijferlijst en certificaat (Eindexamenbesluit art. 52-54)

1. Onze minister stelt het model van de cijferlijst vast.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, een cijferlijst uit welke is ingevuld volgens de voorschriften vermeld in artikel 52 van het Eindexamenbesluit.
3. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van het CvTE, een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken. Op het diploma vmbo is de leerweg vermeld die bij de uitslag is betrokken.
4. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor een of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald een certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
    a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en

b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk en voor vmbo het thema van het sectorwerkstuk, alsmede de beoordeling;

5. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die tenminste samen een eindexamen vormen, worden deze op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
6. De directeur of degene die in het programma van toetsing en afsluiting is beschreven kunnen de diploma's en de cijferlijsten ondertekenen.
7. Indien de kandidaat in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de directeur er op verzoek van de kandidaat zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar deeleindexamen of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.
8. De directeur van een scholengemeenschap die in elk geval een school voor mavo omvat, reikt op verzoek van de kandidaat die met goed gevolg het examen vmbo in de gemengde leerweg aan die school heeft afgelegd en bovendien examen heeft afgelegd in een extra algemeen vak en met het meetellen van dat vak voldoet aan artikel 49 voor zover het betreft de uitslag van het eindexamen vmbo in de theoretische leerweg, het diploma vmbo van de theoretische leerweg uit.
9. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, bewijzen van ontheffing en cijferlijsten worden niet verstrekt.
10. Een schriftelijke verklaring dat een in het negende lid bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door Onze Minister worden verstrekt.

21 OVERIGE BEPALINGEN (hoofdstuk VI Eindexamenbesluit)

Artikel 24

Afwijking wijze van examineren (Eindexamenbesluit art. 55)

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
   a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
   b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
   c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit ten aanzien van de kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij examen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is.
   De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
   a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
   b. het vak Nederlandse taal;
   c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De afwijking bedoeld in lid 3 kan voor zover het centraal examen betreft, slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten

hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.

5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Artikel 25

Aanvullend reglement

De directeur van de school kan een aanvullend reglement in de vorm van (huis)regels of protocollen voor het examen opstellen dat geacht wordt deel uit te maken van dit examenreglement en/of het PTA. Dit aanvullend reglement kan aanvullende voorschriften en informatie bevatten ten behoeve van allen die betrokken zijn bij het examen dat wordt afgenomen door de school. Deze voorschriften mogen niet in strijd zijn met de Wet of het Eindexamenbesluit, noch met dit reglement.

Artikel 26

Bewaren examenwerk (Eindexamenbesluit art. 57)

1. Het werk van het centraal examen en de rekentoets van de kandidaten worden gedurende tenminste zes maanden na vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur *ter inzage* voor belanghebbenden. Scholen verstrekken geen kopieën van examenwerk. Na afloop van deze periode wordt het werk vernietigd.
2. Een door de directeur en de secretaris van het eindexamen ondertekend exemplaar van de lijst, bedoeld in artikel 56 van het Eindexamenbesluit, wordt gedurende tenminste zes maanden na vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.
3. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.

Artikel 27

Spreiding voltooiing eindexamen (Eindexamenbesluit art. 59)

1. Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomende gevallen het schoolexamen, gespreid over twee opeenvolgende schooljaren wordt afgelegd. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. Het eerste lid is van toepassing op de rekentoets, met dien verstande dat de rekentoets in het ene schooljaar of in het daarop volgende schooljaar kan worden afgelegd.
3. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
4. Artikel 51 van het Eindexamenbesluit, eerste tot en met vierde lid, is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
5. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de eindcijfers, behaald tot en met het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen, zendt het bevoegd gezag aan de inspectie een lijst waarop voor die kandidaat zijn vermeld de gegevens, genoemd in artikel 56 van het Eindexamenbesluit, onderdelen a tot en met g.
6. De directeur en de secretaris stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen met overeenkomstige toepassing van artikel 49 of 50 van het Eindexamenbesluit.

Artikel 28

Slotbepaling

In gevallen waarin noch de Wet, noch het Eindexamenbesluit noch dit Examenreglement voorziet, beslist de voorzitter College van Bestuur OPENBAAR ONDERWIJS GRONINGEN.